

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

RADIOGRAFIA D'UNES JORNADES

Organitzar unes jornades sempre és un repte, i més, tractant-se de les Jornades de la nostra Associació, per molts motius, però un dels més importants, perquè són ja les IV Jornades. Aquesta continuïtat, a l'hora que confiança, ens proporcionava inquietud. Els socis i també moltes altres persones interessades esperen aquestes jornades i això ens obliga, al menys moralment, a superar-nos en cada edició.

Els que heu preparat alguna vegada algunes jornades o congrés, sabeu del que parlem: és una feina novedosa, perquè has de gestionar molts aspectes, molts d'ells aliens al nostre treball diari; un treball extra a les tasques quotidianes de l'arxiu, i per tant implica dedicar-li temps personal; a vegades, feixuga perquè no depèn sols del que fa ú mateix, sinó que implica la coordinació i col·laboració de moltes persones, incidències d'última hora, ... però, sobre tot és una feina enriquidora en molts aspectes. La base d'una bona organització és el treball en equip, la cooperació, voluntat i il·lusió, i això és el que hem posat des de la Junta per tal que aquestes IV Jornades siguin un èxit.

Per començar a organitzar unes jornades, cal tenir clara la finalitat: les Jornades de l'Associació són un punt de trobada dels socis, molts dispersos tipològica, orgànica i geogràficament; són un moment per a la reivindicació de les nostres inquietuds, però també un aparador per difondre el treball que fem en els nostres arxius. Per conjugar tots aquests interessos, cal elaborar un programa de qualitat, amb un tema d'interès general, i activitats per a l'encontre i la reivindicació.

En el tema de les Jornades d'enguany no podíem passar per alt la commemoració de dos fets, contraposats però a l'hora claus en la nostra història, molt estudiats des del punt de vista històric però poc estudiats des de l'àmbit arxivístic. Amb el lema "Arxius: República i Guerra Civil" volem recuperar la memòria de l'activitat arxivística d'aquests anys així com difondre la documentació que es conserva en els nostres arxius.

Per aconseguir-ho hem intentat equilibrar les experiències arxivístiques, mostrades en les comunicacions, amb ponències que ens il·lustren sobre els arxius en aquestes èpoques. Per englobar totes les

tipologies d'arxius hem dividit el programa amb 3 àrees: arxius administratius, arxius eclesiàstics, arxius i societat. La següent tasca, bàsica, va ser el contacte amb possibles ponents que ens donaren l'enfocament que nosaltres volíem donar-li a les Jornades. I ens podem felicitar per contar amb ponents com: Albert Girona, Julio Cerdà, Vicente Montojo, Ramón Fita. També les comunicacions ens permetran conèixer documentació existent en els arxius valencians i documentació valenciana en altres arxius. A tots ells, des d'aquí volem agrair la seu inestimable participació.

També les jornades són moments per al reconeixement i per al record. Què millor que el marc d'aquestes Jornades per presentar un llibre sobre la trajectòria de Vicenta Cortés, el nostre I Premi de l'Associació d'Arxivers Valencians; tot reconeixement per la seu gran labor vers l'arxivística es queda curt.

La labor d'estudi i treball que va realitzar Felip Mateu i Llopis, va ser immensa i poc reconeguda, per això hem considerat just fer-li un homenatge pòstum i otorgar-li el II Premi de l'Associació d'Arxivers Valencians.

com no, no podia faltar el record entranyable al nostre company de la Junta, Alejandro A. Nuñez.

Dins aquest marc de les jornades, realitzarem també l'Assemblea General de l'Associació, lloc d'encontre i debat dels socis, per donar a conèixer l'informe d'activitats de l'últim període, i, un dels temes més importants per als socis, la renovació de la Junta directiva.

El sopar de germanor i les visites a arxius de la ciutat, conformen les activitats lúdiques que hem preparat per a presentar unes jornades completes.

Un segona peça clau en l'èxit d'unes jornades és el finançament. Les subvencions oficials són una font important, però també és útil la participació d'empreses patrocinadores. Pensem que la relació entre empreses i arxius ha de ser més estreta, perquè ens beneficia a tots: les empreses del sector poden difondre els seus serveis i productes directament entre els professionals, i nosaltres, els podem conèixer de primera mà. Per això, vam contactar amb diverses empreses proveïdores de serveis i productes per a arxius: empreses de mobiliari i material d'arxiu, de programes informàtics, de serveis d'externalització,

continua en pagina 2

de digitalització i publicació,... invitant-les a participar com a patrocinadores. D'aquestes empreses, cinc han col·laborat amb nosaltres, finançant alguna de les activitats o material que oferim en les Jornades: Baratz ha finançat les carteres de les Jornades; Ofita, dos de les pauses- cafè; Ever Documentica, les diferents ponències; Proco, les actes de les Jornades, i 3000Informàtica, altres. A canvi, incloem en les carteres informació publicitària i comptem amb l'assistència de comercials d'aquestes empreses durant les Jornades.

L'organització de tota la infraestructura que comporta la realització de les Jornades és un treball complicat en el sentit que s'han de tenir en compte molts detalls, per a que tot es desenvolupa sense incidències i tots els participants ens trobem còmodes. Per a l'elecció de la seu, vam estudiar i intentar diverses possibilitats, alguna sense èxit per falta de recolzament de la pròpia institució, i finalment, vam triar València, la Facultad de Geografia i Història, un lloc fàcilment accessible per als participants, amb l'infraestructura i serveis molt adients. La gestió de les inscripcions, les invitacions, la preparació de la documentació a entregar als assistents, del material que es puga necessitar en el transcurs de les jornades, la preparació dels diplomes, la decoració de la sala, els aspectes protocol·laris, ... són algunes de les activitats de les últimes setmanes abans de les Jornades.

El tercer element, i el més important per a l'èxit de les jornades, són

els assistents. Per a això, el marketing i la difusió són altres aspectes claus a treballar, com a mitjans per a donar a conèixer el que fem. Hem volgut recordar els instruments de treball dels arxivers en aquells anys: aquelles carpetes d'anelles blaves que tots hem vist i tenim encara en els nostres arxiws, representades en els cartells i tríptics de les IV Jornades, i com no, el llapis.

Hem utilitzat les circulars, les diferents notícies al butlletí de l'Associació i l'enviament postal de tríptics, per contactar amb els socis, i els missatges a les llistes de distribució especialitzades en el nostre àmbit, per a arribar a tots els professionals interessats. A més, ens recolzararen amb la seua presència autoritats institucionals en l'àmbit dels arxiws, a nivell autonòmic i estatal.

Aquests han estat els aspectes que hem treballat, amb més o menys temps, amb més o menys incidències, amb més o menys fortuna...per organitzar les Jornades: ara només queda que el proper dia 22 "s'alze el teló".

Per a nosaltres ha resultat una experiència enriquidora i esperem que les IV Jornades de l'Associació d'Arxivers Valencians tinguen l'èxit i el ressò que es mereix la nostra Associació.

Junta Directiva

II PREMI DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

El passat 22 de novembre, durant les IV Jornades de l'Associació d'Arxivers Valencians es va retre un merescut homenatge a En Felip Mateu i Llopis, per les seues tasques en la conservació dels arxiws durant els anys de la Guerra Civil de 1936-39 i la seu actuació professional al llarg de la seua vida, per çò, se li va lliurar el II Premi de l'Associació, a títol pòstum, que va arreplegar la seua filla Mª Dolors Mateu. Mateu i Llopis va nàixer a la ciutat de València l'any 1901 i va traspassar a Barcelona el 1998. Va ser un historiador molt implicat en les tasques de salvaguarda i

conservació dels arxiws en el període esmentat. Una de les tasques més cridaneres va ser la realitzada en les papereres de Bunyol, d'on va rescatar milers de documents que anaven a ser transformats en pasta de paper. Un altre exemple, va ser la recuperació de l'Arxiu Municipal de Sogorb, que conserva la seu documentació gràcies a ell. D'entre els càrrecs que va ostentar figuren la de director de l'Arxiu del Regne de València, Museu Arqueològic de Tarragona, Biblioteca Provincial de Tarragona. Va ser membre de la Real Acadèmia de Sant Carles de la ciutat de València, va rebre nombrosos reconeixements, al llarg de la seua vida, d'entre els que hi destaquen la Medalla Cultural d'Or del Ministeri d'Afers Exteriors d'Itàlia, la Medalla d'Or al Mèrit Cultural de la Diputació de Barcelona i, ara, cal afegir el reconeixement que li atorguen tots els arxivers valencians.

Aubalá

Sistema Integrado para la Gestión de Centros Archivísticos

CRÓNICA DE LAS IV JORNADAS ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS.

ARXIUS: REPÚBLICA I GUERRA CIVIL.

La República y la Guerra Civil fueron los temas protagonistas los días 22, 23 y 24 de noviembre, de las Jornadas que la Asociación de Archiveros Valencianos organizó en la Facultad de Geografía e Historia, de la Universidad de Valencia.

El acto comenzó de una manera entrañable con la entrega, por parte de la Asociación de Archiveros Valencianos, del segundo premio en homenaje a Felip Mateu i Llopis (1901-1998) por su trayectoria profesional y en el que participó su hija Mª Dolors Mateu Ibáñez. A continuación tuvo lugar la presentación del libro titulado "Una vida dedicada a los archivos: Bibliografía de Vicenta Cortés Alonso", a cargo de Julia Mª Rodríguez Barredo, Archivera Municipal de Alcobendas.

Después comenzaron las sesiones con la presentación de cuatro ponencias y catorce conferencias, que expusieron profesionales de nuestros archivos valencianos y de otras comunidades.

El primer bloque de intervenciones trató sobre la destrucción de archivos y las políticas de conservación del patrimonio documental. En el caso valenciano durante la Guerra Civil, Albert Girona, en su ponencia, destacó la quema de archivos, en especial de la Iglesia, y de la destrucción de documentos para su posterior reciclaje. Así mismo Julio Cerdá analizó las causas que llevaron a la destrucción total o parcial de los archivos y de otros depósitos documentales debido a acciones incontroladas y comentó la gestión sobre el patrimonio documental durante los años 1936-1939. A continuación, Ramón Fita habló de la importancia de la pérdida de los archivos eclesiásticos durante la República y de la recuperación de la memoria histórica a través de los testimonios de párrocos y de otros testigos que dejaron por escrito los trágicos acontecimientos. Y Blanca Desantes, en representación del Ministerio de Cultura, expuso los proyectos, en los ámbitos nacional e internacional, que se están realizando para la recuperación de la memoria desde los tiempos de la II República a la Democracia.

Junto a estas se presentaron otras

comunicaciones sobre los archivos de organizaciones políticas y sindicales, representadas por los responsables de los respectivos archivos de la Fundación Pablo Iglesias, de la Fundación Sabino Arana y del Partido Comunista de España, muy interesantes porque nos dieron a conocer la documentación que tenían depositada sobre la guerra civil española.

Un segundo bloque de comunicaciones contó con las aportaciones de compañeros archiveros: municipales, de diputaciones y facultativos. En ellas, sorprendió la existencia de otros fondos documentales de la Guerra Civil en el archivo del Instituto de Patrimonio Histórico Español en

Madrid: documentación perteneciente a la Comisión General de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional, creada en 1938. También el planteamiento de la guerra como causante de la pérdida o dispersión de los documentos, quedó patente en el caso del archivo Histórico Provincial de Murcia, en donde se encuentra un fondo documental procedente del Campamento de prisioneros de Alacuás (Valencia) de los años 1936-1943. Otro aspecto tratado fue el estudio puntual del Archivo Municipal de Paterna referente al servicio público que presta sobre la Guerra Civil.

Otros trabajos se centraron en una misma línea: carencia de una sección específica de Guerra Civil. Siendo el caso del archivo Municipal de Dénia cuya documentación se encuentra en los libros de actas de Gobierno, justicia militar, incautaciones, y otras secciones. También el Archivo Histórico de Gandia a través

de la consulta de los libros de actas de 1937-1938 y de otras secciones se puede hacer un estudio del periodo bélico. Así mismo los fondos del Archivo Municipal de Moncofa y Almenara conservan documentación del periodo de la Segunda República, de la Guerra Civil y Posguerra, a pesar de ser zonas que estuvieron en primera línea del frente durante la contienda. Algo similar sucede con los libros de Registro de Penados de la Prisión del Partido Judicial de Torrent durante la Guerra Civil (1937-1939), en el Archivo Municipal de Torrent. Otra cuestión que se abordó fue la documentación recuperada referente a la II República y a la Guerra Civil que apareció en un depósito del Ayuntamiento de Muro [de Alcoy] y que, en la actualidad, se puede consultar en el Archivo Municipal de Muro.

El cierre de las comunicaciones contó con la intervención del Archivero Municipal de Horche (Guadalajara) quién puso de manifiesto la gran repercusión que tuvo la destrucción del patrimonio documental, aplicándose una normativa sobre el "aprovechamiento de los desperdicios de papel y documentación inutilizada e inservible" durante la II República y Guerra Civil. Jaume Enric Zamora, Archivero de Barcelona, expuso de su tesis doctoral la reconstrucción y rescate de los archivos catalanes durante la guerra civil española y su normativa.

Unas Jornadas muy interesantes, en las que recomiendo una lectura detenida de las Actas, y poder disfrutar de la multiplicidad de enfoques sobre los temas expuestos.

Quiero destacar el emotivo homenaje póstumo que la Asociación de Archiveros Valencianos dimos a nuestro compañero Alejandro Alexis Núñez Silvestre, siempre permanecerá en nuestro recuerdo.

Mi enhorabuena, a los compañeros de la Junta Directiva de la Asociación de Archiveros Valencianos por la magnífica organización de estas Cuartas Jornadas y especialmente, a Irene Manclús Cuñat, "alma" de tal evento.

Susana Llorens Ortúño, Archivo Municipal de Alicante.

Todo tipo de archivos:
administrativos, centrales, históricos, ...

Múltiples entidades:
municipios, comunidades, ministerios, universidades, empresas, ...

Diferentes normas:

ISAD (G) e ISAAR (CPF), EAD, ...

Calidad en gestión de archivos

Convergencia de tradición y actualidad

Rentabilidad inmediata, perspectiva de progresión y garantía de permanencia

La experiencia al servicio de la innovación

Una aplicación estándar para múltiples sistemas particulares

Completo desarrollo funcional con la más actual tecnología

Flexibilidad y capacidad de adaptación de una aplicación generalista

Amplia gama de servicios especializados

En primera línea en
Sistemas de Información y Gestión del Conocimiento

Servicios de Teledocumentación, S.A.

Raimundo Fernández Villaverde, 28 28003 Madrid (España)

Teléfono +34 91 456 03 60 · Fax +34 91 533 09 58

www.baratz.es · E-mail: informa@baratz.es

team ARCA

Software para gestión de archivos

TEAM ARCA ES UN SISTEMA DE PROGRAMAS ESPECIALIZADO EN LA GESTIÓN DE FONDOS DE ARCHIVOS MUNICIPALES

team Arca es escalable y cubre un amplio espectro de necesidades, desde un pequeño archivo con un sistema informático modesto hasta un conjunto de archivos mancomunados con replicación e intercambio continuo de datos vía Internet con módulos multimedia, indexador/buscador de grandes volúmenes de texto y gran número de usuarios en línea, locales o por Internet.

CARACTERÍSTICAS

- » Descripción jerárquica y multinivel de fondos en base a norma ISAD (G)
- » Búsqueda y recuperación de información.
- » Gestión de transferencias.
- » Circulación de documentos: préstamos, consultas en sala.
- » Versiones en varios idiomas.
- » Multiarchivo y multidepósito.

902 190 189 | www.sellmaster.com | info@sellmaster.com | Disponible en diferentes versiones según necesidades

NOTICIES:

Des d'Alacant arriba una nova alternativa informàtica a l'arxivística, la versió HOME de Conocimiento y Sistemas de Gestión S.A., una aplicació de digitalització de documents, mitjançant l'escàner propi, els interessats poden dirigir-se a: didocu@cesege.com

El Consell de Ministres va aprovar el 3 de novembre el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, el dota de dues vicepresidències, la primera de la qual estarà ocupada per alternància anual de les comunitats autònomes afectades, i la segona pel Subsecretari del Ministeri de Cultura. Hi ha 14 vocals nats i 8 vocals de designació, nodrits per personalitats rellevants, que exerciran per tres anys. El Patronat actuarà amb els organismes col·legiats de Plenari i Comissió Permanent.

El Ministeri de Cultura deroga la necessitat de tramitar la Tarja Nacional d'Investigador (TNI) per a investigar en els arxius de titularitat estatal i en els adherits al sistema arxivístic espanyol i, de presentar-lo quan calia, pel Real Decret 1266/2006 B.O.E. de 28 de novembre de 2006, que deroga l'anterior R.D. 1969/1998 de 23 de desembre i elimina un obstacle innecessari a l'investigador, doncs, tenia més de burocràcia econòmica i administrativa que eficiència identificatòria, a l'Estat Espanyol hi ha altres documents que acrediten legalment i suficient la identificació de l'administrat, documents que venen aplicant-se'n als arxius que no són de titularitat estatal

WEBinformació

En la plana web de l'Associació (<http://www.arxiversvalencians.org>) el lector pot trobar les novetats sobre les ofertes de treball públiques i privades del sector arxivístic, les últimes notícies de premsa, un buidatge de butlletins oficials amb totes les convocatòries i els cursos, màsters i bèques que t'interessen.

CRÈDITS

Per col·laborar en aquesta publicació dirigiu-vos a vocalia9@arxiversvalencians.org

Bulletí Associació d'Arxivers Valencians / nº 23 / octubre-desembre 2006.
Publicació trimestral.

Direcció i redacció: AAV (Joan F. Pi Aparici)

Diseny Gràfic: TALLER DIGITAL 963 387 188

Impressió: Imprenta Lliso 963 680 047

I.S.S.N.: 1578-0538

D.L.: V-1127-2002

L'ASSOCIACIÓ T'INTERESSA, INSCRÍU-TE EN:

ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

www.arxiversvalencians.org

APARTAT DE CORREUS 13055 - 46080 VALÈNCIA